

B.A. Sem.-5 Examination

CC-302

Sanskrit

March-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

प्रश्न:1 नीचे आपे ल कारिका नो अनुवा ए करी समझ लो. (गमे ते बे) (14)

Translate the karika with explanation: (any two)

- (1) दृष्टमनुमानमाप्तवचनं च सर्वप्रमाणसिद्धत्वात् ।
त्रिविधं प्रमाणमिष्टं प्रमेयसिद्धिः प्रमाणाद्धि ॥
- (2) सौक्ष्म्यात्तदनुपलब्धिर्नाभावात्, कार्यतस्तदुपलब्धिः ।
महदादि तच्च कार्यं, प्रकृतिसरूपं विरूपं च ॥
- (3) सत्त्वं लघु प्रकाशकमिष्टमुपष्टम्भकं चलं च रजः ।
गुरु वरणकमेव तमः प्रदीपवश्चार्थतो वृत्तिः ॥

अथवा / OR

ट्रैकनो ध लपो.

Write short note.

- (1) दुःखत्रयः ।
(2) सत्कार्यवादः ।

प्रश्न:2 नीचे आपे ल कारिका नो अनुवा ए करी समझ लो. (गमे ते बे) (14)

Translate the karika with explanation: (any two)

- (1) जननमरणकरणानां प्रतिनियमादयुगपत्प्रवृत्तेश्च ।
पुरुषबहुत्वं सिद्धं त्रैगुण्यविपर्ययाच्चैव ॥
- (2) पुरुषस्य दर्शनार्थं कैवल्यार्थं तथा प्रधानस्य ।
पङ्गवन्धवदुभयोरपि संयोगस्तत्कृतः सर्गः ॥
- (3) उभयात्मकमत्र मनः संकल्पकमिन्द्रियं च साधर्म्यात् ।
गुणपरिणामविशेषान्नानात्वं बाह्यमेदाश्च ॥

अथवा/OR

प्रकृतनुं स्वरूप जशा वी तेना अस्तित्वने सिद्ध करती एली लो जशा लो.

Mention the ~~form~~ nature of प्रकृति and give arguments in ~~proof~~ proving of its existence.

प्रश्न :3 नीचे आपे ल कारिका नो अनुवा ए करी समझ लो. (गमे ते बे) (14)

Translate the karika with explanation: (any two)

- (1) स्वां स्वां प्रतिपद्यन्ते परस्पराकूतहेतुकां वृत्तिम् ।
पुरुषार्थ एव हेतुर्न केनचित्कार्यते करणम् ॥
- (2) एते प्रदीपकल्पाः परस्परविलक्षणा गुणविशेषाः ।
कृत्स्नं पुरुषस्यार्थं प्रकाश्य बुद्धौ प्रयच्छन्ति ॥

P.T.O

- (3) पुरुषार्थहेतुकमिदं निमित्तनैमित्तिकप्रसङ्गेन ।
प्रकृतेर्विभुत्वयोगात् नटवद्वयवतिष्ठते लिङ्गम् ॥

अथवा/OR

ટૂંકનોંધ લખો.

Write Short note.

- (1) त्रिविधं अन्तःकरणम् ।
(2) लिङ्गशरीरम् ।

પ્રશ્ન:4 'સાંખ્યકારિકા'ના આધારે સાંખ્યદર્શનના સિદ્ધાંતો ચર્ચો. (14)

Discuss about the tenets of system of thought as per 'સાંખ્યકારિકા' .

અથવા/OR

સાંખ્યકારિકાના આધારે 'સૃષ્ટિસર્જન' સમજાવો.

Explain સૃષ્ટિસર્જન on the basis of સાંખ્યકારિકા.

પ્રશ્ન: 5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો.(કોઈ પણ સાત) (14)

Answer by choosing appropriate option (any seven)

- (1) સાંખ્યદર્શનના પ્રણેતાનું નામ જણાવો.
(મહર્ષિ કપિલ, મહર્ષિ કણાદ, મહર્ષિ જૈમિનિ)
- (2) સાંખ્યદર્શનમાં પુરુષ માટે કયો શબ્દ પ્રયોજાયો છે ?
(વ્યક્ત, અવ્યક્ત, જ્ઞ)
- (3) સાંખ્યદર્શન અનુસાર શારીરિક અને માનસિક એ કયા પ્રકારનું દુઃખ છે ?
(આધ્યાત્મિક, આધિદૈવિક, આધિભૌતિક)
- (4) સત્ત્વ ગુણનું પ્રયોજન શું છે ? (પ્રકાશ, પ્રવૃત્તિ, નિયમન)
- (5) ત્રણ ગુણોની સામ્યાવસ્થાને શું કહેવાય છે ? (જગત, બ્રહ્મ, પ્રકૃતિ)
- (6) ધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય અને ઐશ્વર્ય..... નું સાત્ત્વિક રૂપ છે.
(મહત્, અહંકાર, મન)
- (7) સંકલ્પ એ.....નું લક્ષણ છે. (મન, અહંકાર, તન્માત્રા)
- (8) તન્માત્રાની સંખ્યા કેટલી છે ? (ત્રણ, પાંચ, આઠ)
- (9) સાંખ્યદર્શન કેટલા તત્ત્વમાં માને છે ? (પાંચ, અઢાર, પચ્ચીસ)
- (10) પ્રધાન અને પુરુષ વચ્ચેના સુક્ષ્મ ભેદને કોણ પ્રગટ કરે છે ?
(મન, બુદ્ધિ, ઈશ્વર)
- (11) સૂક્ષ્મશરીર.....કેટલા તત્ત્વોનું બનેલું છે ? (તેર, પંદર, અઢાર)
- (12) ધર્મશ્રી.....ગતિ થાય છે. (અધોગતિ, ઉર્ધ્વ, બન્ધ)

— Y —